

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny – *Nowe słowa na start*, klasa 7.

Prezentowane wymagania edukacyjne są zintegrowane z planem wynikowym autorstwa Magdaleny Lotterhoff, będącym propozycją realizacji materiału zawartego w podręczniku *Nowe słowa na start* w klasie 7. Wymagania dostosowano do sześciostopniowej skali ocen.

Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna)	Wymagania rozszerzające (ocena dobra)	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra)	Wymagania wykraczające (ocena celująca)
2. Oblicza miłości	Uczeń: • opisuje obraz • podaje nazwy barw użytych przez malarza	• wyjaśnia, dlaczego bohaterowie przedstawieni na obrazie mają zasłonięte twarze	Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz: • przedstawia skojarzenia związane z obrazem	Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz: • interpretuje znaczenie barw • wyraża swoją opinię na temat obrazu	Uczeń: potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz: • podejmuje dyskusję na temat komentarza artysty odnoszącego się do jego dzieł • porównuje obraz z innymi tekstami kultury poruszającymi temat miłości
3. Twórca i jego czasy – Antoine de Saint-Exupéry	• wymienia najważniejsze elementy biografii Antoine'a de Saint-Exupéry'ego • umiejscawia powstanie <i>Malego Księcia</i> w czasie	• charakteryzuje twórczość Antoine'a de Saint-Exupéry'ego	• wskazuje elementy autobiograficzne w książce	• wypowiada się na temat wydarzeń historycznych współczesnych autorowi	
4., 5., 6., 7., 8. Antoine de Saint-Exupéry, <i>Mały Książę</i> (lektura obowiązkowa)	• relacjonuje treść utworu • określa rodzaj literacki utworu • wskazuje wydarzenia i sytuacje o charakterze baśniowym i realistycznym • wyjaśnia znaczenie	• zapisuje wydarzenia w punktach • wypowiada się na temat narracji w utworze • charakteryzuje tytułowego bohatera • charakteryzuje mieszkańców danych	• opisuje wewnętrzną przemianę pilota • wskazuje w utworze cechy przypowieści • omawia relację pomiędzy Małym Księciem a różą • wyjaśnia symbolikę	• odnosi zachowania mieszkańców danych planet do świata dorosłych • omawia symbolikę podróży w odniesieniu do utworu oraz w sensie ogólnym • wypowiada się na temat	• podejmuje dyskusję na temat obecności zachowań przedstawionych w utworze w świecie współczesnym • omawia sposób przedstawienia relacji międzyludzkich w innych

	terminu <i>przypowieść</i>	planet	danych mieszkańców	relacji międzyludzkich w odniesieniu do utworu	tekstach kultury
9. Miłość i śmierć	• referuje treść wiersza • określa rodzaj literacki utworu • wskazuje podmiot liryczny w utworze	• wskazuje przyczyny wyruszenia Małego Księcia w podróż • określa funkcję zwrotów do adresata	• interpretuje znaczenie aforyzmów znajdujących się w utworze • interpretuje decyzję Małego Księcia o odejściu • interpretuje znaczenie wiersza • wyjaśnia sens puenty utworu	• wypowiada się na temat sprzeczności zaprezentowanych w utworze	• porównuje utwór z jego ekranizacją w reżyserii Marka Osborna • podejmuje dyskusję na temat przyczyn i sensu lęku przed miłością
10. To też miłość	• relacjonuje treść danych fragmentów • przyporządkowuje tekst do właściwego rodzaju literackiego i uzasadnia swój wybór	• określa rodzaj narracji • charakteryzuje główną bohaterkę • wskazuje w utworze cechy literatury fantastycznej	• omawia funkcję elementów fantastycznych dla wymowy danych fragmentów	• interpretuje znaczenie danych fragmentów	• podejmuje dyskusję na temat skutków zetknięcia z cierpieniem • wypowiada się na temat różnych rodzajów miłości, wskazując przykłady z wybranych tekstów kultury
11. Twórca i jego czasy – Juliusz Słowacki	• wymienia najważniejsze elementy biografii Juliusza Słowackiego • umiejscawia romantyzm w czasie	• wymienia najważniejsze cechy epoki romantyzmu	• charakteryzuje twórczość Juliusza Słowackiego	• wskazuje powiązania pomiędzy twórczością Juliusza Słowackiego a światopoglądem epoki	• analizuje obraz Friedricha pod kątem cech romantycznych
12., 13., 14., 15., 16. Juliusz Słowacki, <i>Balladyna</i> (lektura obowiązkowa)	• relacjonuje treść dramatu • wskazuje cechy dramatu • określa czas i miejsce zdarzeń • dokonuje podziału bohaterów na bohaterów realistycznych i bohaterów fantastycznych	• zapisuje w punktach historię zbrodni Balladyny • charakteryzuje Balladynę • charakteryzuje Goplanę • wskazuje sceny komiczne i tragiczne • omawia cechy gatunkowe tragedii	• określa funkcję świata fantastycznego w utworze • charakteryzuje różne sposoby sprawowania władzy przedstawione w utworze • określa funkcję ironii w dramacie • opisuje ewolucję	• wyjaśnia, na czym polega tragizm tytułowej bohaterki • wyjaśnia symboliczne znaczenie korony Popielów • opisuje scenę sądu i śmierci tytułowej bohaterki	• analizuje wskazany plakat teatralny • formułuje na podstawie dramatu uniwersalne prawdy o ludzkiej psychice • omawia nawiązania kulturowe obecne w dramacie

			Balladyny			
17. Prawdziwa miłość	• relacjonuje treść danych fragmentów utworu • określa rodzaj literacki fragmentów utworu	• wypowiada się na temat narracji fragmentów utworu • wypowiada się na temat uczucia łączącego bohaterów	• omawia emocje bohaterów • interpretuje tytuł	• analizuje sposób, w jaki bohaterowie mówią o chorobie	• podejmuje dyskusję na temat opłacalności emocjonalnego angażowania się, w sytuacji gdy istnieje ryzyko utraty kochanej osoby	
18. Jak budować akapity i skomponować tekst	• przedstawia elementy kompozycji wypowiedzi argumentacyjnej • wskazuje cechy dobrze skomponowanego tekstu • wymienia cechy składające się na wewnętrzną spójność wypowiedzi • organizuje tekst, nie zawsze zachowując logikę	• formułuje plan wypowiedzi • porządkuje podaną wypowiedź • wskazuje w podanym tekście zdanie główne akapitu • tworzy wewnętrżnie uporządkowane wypracowanie o umiarkowanym stopniu spójności	• koryguje dane wypracowanie • formułuje wstęp do wypracowania • tworzy wewnętrżnie uporządkowane, na ogół spójne wypracowanie	• tworzy wewnętrżnie uporządkowane, spójne wypracowanie		
19. Jak uzasadniać swoje zdanie	• odróżnia argument od przykładu • w podanym tekście wskazuje tezę, argumenty i przykłady	• formułuje argumenty do podanej tezy	• podaje przykłady do argumentów	• formułuje wypowiedź o wnikliwej i konsekwentnej argumentacji, popartą trafnymi przykładami		
20., 21. Teatr	• omawia specyfikę teatru starożytnej Grecji • wyjaśnia znaczenie terminu <i>przedstawienie realistyczne</i>	• wskazuje zmiany, jakie zaszły w rozwoju teatru • rozpoznaje elementy języka teatru w przedstawieniu • omawia specyfikę teatru elżbietańskiego	• wskazuje cechy teatru antycznego obecne współcześnie • omawia relacje pomiędzy dramatem a teatrem • omawia specyfikę teatru współczesnego	• interpretuje wybrane przedstawienie teatralne	• wypowiada się na temat roli reżysera w interpretacji tekstu dramatycznego • podejmuje dyskusję na temat granic wolności reżysera w interpretacji tekstu dramatycznego	

				• wyjaśnia znaczenie terminu <i>przedstawienie awangardowe</i>		• pisze recenzję przedstawienia teatralnego
22. Fonetyka – przypomnienie i uzupełnienie wiadomości	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>głoska, spółgłoska, samogłoska, litera</i> • dokonuje podziału wyrazu na głoski • wskazuje w wyrazie samogłoski i spółgłoski	• określa funkcję głosek i w podanych wyrazach • zapisuje wymowę wyrazu i wskazuje różnice pomiędzy wymową a pisownią • na ogół poprawnie wymawia wyrazy	• dokonuje poprawnego podziału wyrazu • poprawnie wymawia wyrazy	• koryguje błędną wymowę wyrazów		• układa zdania ćwiczące wymowę
23. Upodobnienia i uproszczenia fonetyczne	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>upodobnienia fonetyczne, ubezdźwięcznienia, udźwięcznienia, upodobnienia wsteczne i postępowe, upodobnienia wewnątrzwyrazowe, upodobnienia międzywyrazowe, utrata dźwięczności w wygłosie, uproszczenie grupy spółgłoskowej</i> • wskazuje spółgłoski powodujące upodobnienia	• wskazuje kierunek upodobnienia w podanych wyrazach • wskazuje upodobnienia międzywyrazowe w podanym tekście	• wskazuje wyrazy, w których wolno lub należy upraszczać grupy spółgłoskowe • wskazuje wyrazy, w których nie wolno upraszczać grup spółgłoskowych	• koryguje błędy w wymowie i wyjaśnia ich przyczynę		
24. Kiedy pisać <i>q</i> oraz <i>ę</i>	• wyjaśnia znaczenie terminu <i>samogłoski nosowe</i> • referuje zasady pisowni samogłosek <i>q</i> i <i>ę</i> w zakończeniach wyrazów	• wyjaśnia przyczynę problemu z zapisem samogłosek <i>q</i> i <i>ę</i>	• wskazuje przykłady wyrazów kończących się na <i>q</i> i <i>ę</i> • wskazuje słowa, w których <i>q</i> wymienia się na <i>ę</i> oraz <i>ę</i> na <i>q</i>	• bezbłędnie stosuje zasady pisowni <i>q</i> i <i>ę</i> w wypowiedzi pisemnej		
25. Podsumowanie	• odwarza najważniejsze fakty, sądy i opinie	• wykorzystuje najważniejsze konteksty	• wyciąga wnioski • określa własne	• poprawnie interpretuje wymagany materiał		• wykorzystuje bogate konteksty

wiadomości	• posługuje się terminami i pojęciami: <i>paradoks, ironia, tragedia, akapit, argument, przykład, wypowiedź argumentacyjna, kompozycja, wewnętrzna spójność, głoska, samogłoska, spółgłoska, upodobnienia i uproszczenia fonetyczne</i>		stanowisko	• właściwie argumentuje • uogólnia, podsumowuje i porównuje	• formułuje i rozwiązuje problemy badawcze
27. Pochwała życia	• opisuje, co zostało przedstawione na obrazie	• wskazuje podział obrazu na części tematyczne • opisuje postacie przedstawione na obrazie	• omawia kolorystykę dzieła • przedstawia na podstawie wybranych źródeł cechy impresjonizmu	• wypowiada się na temat wyjątkowego charakteru dzieła Renoira • wskazuje cechy impresjonizmu na obrazie	• omawia wybrany obraz impresjonistyczny
28. Twórca i jego czasy – Jan Kochanowski	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>renesans, humanizm</i> • wymienia najważniejsze etapy życia Jana Kochanowskiego • umiejscawia renesans w czasie	• charakteryzuje twórczość Jana Kochanowskiego	• wskazuje charakterystyczne cechy renesansu	• omawia związek twórczości Jana Kochanowskiego ze światopoglądem epoki	• wskazuje cechy renesansowe na obrazie Mantegna
29. Przepis na szczęście (Jan Kochanowski – poeta wymieniony w podstawie programowej)	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>fraszka, apostrofa, archaizm</i> • relacjonuje treść fraszek • wskazuje podmiot liryczny we fraszkach • wskazuje adresata lirycznego fraszki <i>Na dom w Czarnolesie</i>	• wypowiada się na temat podmiotu lirycznego w każdej z fraszek • wskazuje apostrofę i wyjaśnia jej funkcję • przedstawia współczesną formę wskazanych archaizmów	• przedstawia stosunek Jana Kochanowskiego do natury na podstawie fraszki <i>Na lipę</i> • wskazuje kontekst biograficzny we fraszce <i>Na dom w Czarnolesie</i>	• omawia renesansowy charakter fraszek	• podejmuje dyskusję na temat najważniejszych aspektów życia

30. Na scenie życia (Jan Kochanowski – poeta wymieniony w podstawie programowej)	- wskazuje archaizmy w utworach - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>fraszka, wiersz sylabiczny, rym, powtórzenie, archaizm</i> - relacjonuje treść fraszek - wskazuje archaizmy w utworach	- przedstawia obraz młodości zawarty w utworze <i>Na młodość</i> - dokonuje podziału podanych fraszek na fraszki filozoficzne i fraszki obyczajowe - przedstawia układ rymów we fraszkach - przedstawia współczesną formę wskazanych archaizmów	- omawia funkcję powtórzenia na początku fraszki <i>O żywocie ludzkim</i> - omawia funkcję środków stylistycznych użytych w utworach	omawia refleksję o człowieku zawartą we fraszce <i>O żywocie ludzkim</i>	podjęmuje dyskusję na temat aktualności fraszki <i>Na młodość</i>
31. Sztuka życia (Jan Kochanowski – poeta wymieniony w podstawie programowej)	- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>pieśń, cnota, pytanie retoryczne</i> - relacjonuje treść wiersza - wskazuje podmiot liryczny utworu - wskazuje adresata lirycznego utworu	- wypowiada się na temat podmiotu lirycznego - podaje nazwy rodzajów rymów występujących w wierszu	- przedstawia postawę życiową, do której przekonuje podmiot liryczny - omawia funkcję zdań rozkazujących w pieśni	interpretuje ostatnie zdanie wiersza	podjęmuje dyskusję na temat cech, którymi należy się wykazać w celu osiągnięcia „dobrej sławy”
32. Radość życia (Jan Kochanowski – poeta wymieniony w podstawie programowej)	- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>pieśń, rym gramatyczny, apostrofa, personifikacja</i> - relacjonuje treść wiersza - wskazuje podmiot liryczny utworu	- wypowiada się na temat podmiotu lirycznego - podaje nazwy rodzajów rymów występujących w wierszu	- interpretuje metafory zawarte w wierszu - omawia funkcję apostrofy pojawiającej się w ostatniej strofie wiersza - omawia funkcję personifikacji	wyjaśnia przesłanie wiersza	odnajduje w dowolnych źródłach informacje na temat filozofii epikurejskiej
33. Szczęście poety	- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Skamander, metafora, słowa potoczne, optymizm</i> - relacjonuje treść wiersza	- wypowiada się na temat podmiotu lirycznego - wskazuje sformułowania, które wiążą się z radością życia	- opisuje przeżycia, których doświadcza podmiot liryczny - interpretuje metaforę powstałą na bazie związku	interpretuje zakończenie wiersza	wypowiada się na temat sposobów okazywania zadowolenia z życia i optymizmu

	• wskazuje podmiot liryczny utworu		frazeologicznego <i>mieć zielono w głowie</i>		
34. Być szczęśliwym	• relacjonuje treść wiersza • wskazuje podmiot liryczny utworu	• wypowiada się na temat podmiotu lirycznego • dokonuje podziału wiersza na części tematyczne	• omawia symbolikę ogrodu, przywołując kontekst biblijny • określa funkcję środków stylistycznych użytych w wierszu • interpretuje tytuł	• interpretuje przyjęcie przez podmiot liryczny postawy wyprostowanej • omawia postrzeganie szczęścia przez podmiot liryczny	• wypowiada się na temat życia i twórczości Czesława Miłosza
35. Chwytać dzień	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>carpe diem</i>, <i>sententia</i> • referuje fragment powieści • omawia świat przedstawiony danego fragmentu utworu • określa przynależność danego fragmentu do rodzaju literackiego	• charakteryzuje bohaterów występujących w danym fragmencie utworu • opisuje nastroje uczniów po wejściu do klasy • określa typ narracji występującej w danym fragmencie	• wyjaśnia, w jaki sposób zacytowany na lekcji wiersz łączy się z łacińską sentencją • opisuje przeżycia wewnętrzne wybranego uczestnika lekcji	• wyjaśnia przesłanie prowadzonej przez nauczyciela lekcji • wypowiada swoją opinię na temat przeczytanego fragmentu	• referuje treść całego utworu na podstawie książki lub filmu • omawia rolę, jaką odegrał Keating w życiu uczniów • wypowiada się na temat sposobów osiągania szczęścia
36. Odważnym szczęście sprzyja	• referuje fragment powieści • określa przynależność fragmentu do rodzaju literackiego	• charakteryzuje każdą z bohaterek • wyjaśnia przyczynę sporu pomiędzy bohaterkami • przytacza argumenty wysuwane przez bohaterki	• interpretuje tytuł utworu • omawia argumentację bohatera	• wyraża swoją opinię na temat sporu zaprezentowanego we fragmencie	• tworzy pracę pisemną związaną z tematem lekcji
37. Wiedzieć, czego się chce	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>sumo</i>, <i>motto</i> • referuje fragment powieści • określa przynależność danego fragmentu do rodzaju literackiego	• określa typ narracji występującej w danym fragmencie utworu • charakteryzuje bohaterów danego fragmentu utworu • dokonuje podziału treści	• wyjaśnia znaczenie słów: <i>Widzę w tobie grubego gościa</i> • wylicza cechy, które wskazują na to, że Shomintsu jest dobrym trenerem	• wyjaśnia znaczenie mądrości życiowej przekazanej przez trenera	• pisze opowiadanie, którego mottem są słowa: <i>Celem nie jest koniec drogi, tylko posuwanie się naprzód</i>

		na części ze względu na poruszane problemy			
38., 39. Opis sytuacji, przeżyć wewnętrznych i dzieła sztuki	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>opis sytuacji, opis przeżyć wewnętrznych, opis dzieła sztuki</i> • wymienia elementy składające się na opis sytuacji, opis przeżyć wewnętrznych i opis dzieła sztuki	• omawia sytuacje przedstawione na ilustracjach • opisuje emocje postaci przedstawionych na ilustracjach	• redaguje opis sytuacji na podstawie podanego planu • opisuje uczucia i stany wewnętrzne bohaterów podanej sytuacji • odnajduje w dowolnych źródłach symboliczne znaczenia wskazanych elementów występujących na obrazach	• tworzy dobrze zorganizowany, jasny i zrozumiały opis sytuacji • redaguje pogłębiony opis przeżyć wewnętrznych, trafnie nazywając uczucia oraz stany psychiczne i posługując się bogatym słownictwem • wnikliwie przedstawia przy opisie dzieła sztuki elementy charakterystyczne, w sposób kompetentny omawia cechy artysty, ocenia i interpretuje dzieło sztuki, ujawniając wrażliwość	
40. Akcent wyrazowy	• przedstawia zasady stosowania akcentu wyrazowego	• poprawnie akcentuje przeczytane wyrazy	• wskazuje rzeczowniki, w których akcent pada na 3. sylabę od końca	• stosuje w wypowiedzi wyrazy, w których akcent pada na 3. i 4. sylabę od końca	
41. Kiedy pisać <i>i</i> , a kiedy <i>j</i>	• referuje zasady pisowni wyrazów, w których litera <i>i</i> oznacza spółgłoskę <i>j</i> • referuje zasady pisowni zakończeń <i>-i</i>, <i>-ji</i> oraz <i>-ii</i>	• na ogół poprawnie stosuje zasady pisowni <i>i</i> i <i>j</i> w podanych wyrazach • na ogół poprawnie stosuje zasady pisowni zakończeń <i>-i</i>, <i>-ji</i> oraz <i>-ii</i> w podanych wyrazach	• poprawnie stosuje zasady pisowni <i>i</i> i <i>j</i> w podanych wyrazach • poprawnie stosuje zasady pisowni zakończeń <i>-i</i>, <i>-ji</i> oraz <i>-ii</i> w podanych wyrazach	• tworzy własny tekst, wykorzystując w nim wyrazy z zakończeniami <i>-i</i>, <i>-ji</i> oraz <i>-ii</i>	
42. Podsumowanie wiadomości	• odtwarza najważniejsze fakty, sądy i opinie • posługuje się terminami	• wykorzystuje najważniejsze konteksty	• wyciąga wnioski • określa własne stanowisko	• poprawnie interpretuje wymagany materiał • właściwie argumentuje	• wykorzystuje bogate konteksty • formułuje i rozwiązuje

	i pojęciami: <i>fraszka, archaizm, pieśń, wiersz sylabiczny, rymy gramatyczne, opis sytuacji, opis przeżyć wewnętrznych, opis dzieła sztuki, akcent wyrazowy</i>				• uogólnia, podsumowuje i porównuje	problemy badawcze
44. Charaktery	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>plan pierwszy, plan drugi, tło, portret</i> • opisuje, co przedstawia obraz	• omawia sposób przedstawienia Napoleona	• wskazuje cechy Napoleona podkreślone na portrecie	• interpretuje wymowę obrazu	• przybliża sylwetkę Napoleona • wyjaśnia znaczenie napisów znajdujących się na obrazie i analizuje ich znaczenie w kontekście wymowy obrazu	
45. Twórca i jego czasy – Ignacy Krasicki	• wymienia najważniejsze etapy życia Ignacego Krasickiego • umiejscawia epokę oświecenia w czasie	• charakteryzuje twórczość Ignacego Krasickiego	• wskazuje cechy charakterystyczne oświecenia	• omawia związek twórczości Ignacego Krasickiego ze światopoglądem epoki	• omawia obraz Jana Matejki	
46. W krzywym zwierciadle (Ignacy Krasicki – poeta wymieniony w podstawie programowej)	• wyjaśnia znaczenie terminu <i>satyra</i> • relacjonuje treść satyry • określa rodzaj literacki utworu • wskazuje narratora	• dokonuje podziału utworu na części tematyczne • charakteryzuje szlachcica oraz jego żonę • wskazuje na podstawie tekstu cechy gatunkowe satyry	• omawia problem poruszony w satyrze • omawia związek satyry ze światopoglądem epoki	• podejmuje dyskusję nad celowością ośmieszania postaw i zachowań w procesie dydaktycznym	• podejmuje dyskusję na temat zalet i wad obcych wpływów kulturowych	
47. Twórca i jego czasy – Aleksander Fredro	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>romantyzm, komedia</i> • wymienia najważniejsze etapy życia Aleksandra Fredry • umiejscawia epokę	• charakteryzuje twórczość Aleksandra Fredry	• wskazuje cechy charakterystyczne romantyzmu	• wyjaśnia, na czym polegała wyjątkowość Aleksandra Fredry na tle epoki	• omawia genezę <i>Zemsty</i>	

	romantyzmu w czasie				
48., 49., 50., 51. Aleksander Fredro, Zemsta (lektura obowiązkowa)	- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>komedia</i>, <i>komizm charakterów</i>, <i>komizm sytuacyjny</i>, <i>komizm słowny</i>, <i>akt</i>, <i>scena</i>, <i>didaskalia</i>, <i>karykatura</i>, <i>bohaterowie pierwszoplanowi</i>, <i>bohaterowie drugoplanowi</i>, <i>bohaterowie epizodyczni</i>, <i>motto</i> - relacjonuje treść dramatu - przyporządkowuje utwór do rodzaju literackiego - określa czas i miejsce akcji	- wskazuje cechy gatunkowe utworu - dokonuje podziału bohaterów na pierwszoplanowych, drugoplanowych i epizodycznych - charakteryzuje bohaterów utworu - wskazuje wątek główny i wątki poboczne utworu - podaje przykłady różnych rodzajów komizmu	- wyjaśnia, na czym polega komizm charakterów, komizm sytuacyjny i komizm słowny w dramacie - wyjaśnia, na czym polega karykaturalne przedstawienie bohaterów - interpretuje tytuł dramatu - wyjaśnia sens motto	- analizuje scenę oświadczeń Papkina pod względem stosowności stylu do sytuacji - analizuje zakończenie dramatu i omawia jego przesłanie	- podaje przykłady przedstawienia motywu zemsty w innych tekstach kultury - wskazuje w dramacie elementy kultury sarmackiej - porównuje treść dramatu z ekranizacją Andrzeja Wajdy
52. Silny charakter	- relacjonuje treść danych fragmentów utworu - określa rodzaj narracji	charakteryzuje bohatera danych fragmentów utworu	- omawia sposób przedstawienia przeżyć wewnętrznych bohatera - interpretuje słowa bohatera: <i>Człowieka można zniszczyć, ale nie pokonać</i>	analizuje sposób przedstawienia rekinów	podjęmuje dyskusję na temat sentencji: <i>Człowieka można zniszczyć, ale nie pokonać</i> i odnosi ją do wybranych tekstów kultury
53. Przejąć próbę	- wyjaśnia znaczenie terminu <i>wywiad</i> - relacjonuje treść wywiadu	- wyjaśnia, w jaki sposób bohater wywiadu definiuje ból - opisuje powód założenia fundacji i jej cele - wymienia cechy charakteru bohatera wywiadu	omawia różnice między dzieciństwem a dorosłością według Jana Meli	pisze charakterystykę Jana Meli	charakteryzuje postać rzeczywistą lub fikcyjną, która musiała zmagać się z przeciwnościami losu

54. Panować nad życiem	• relacjonuje treść danych fragmentów utworu • określa rodzaj narracji	• omawia świat przedstawiony • wskazuje problem, z którym musi się zmierzyć bohaterka fragmentów	• omawia funkcję narracji pierwszoosobowej we fragmentach • wypowiada się na temat relacji pomiędzy bohaterką a doktorem	• interpretuje słowa bohaterki mówiące o tym, że największym jej przeciwnikiem jest ona sama	• wyjaśnia na wybranych przykładach z tekstów kultury, co to oznacza sformułowanie <i>przejąć kontrolę nad własnym życiem</i>
55. Na przekór stereotypom	• relacjonuje treść danego fragmentu • określa czas i miejsce akcji fragmentu	• wypowiada się na temat sposobu narracji • charakteryzuje bohaterów • wskazuje, co zaskoczyło Kubę podczas spotkania z Magdą • przedstawia reakcje otoczenia na związek Magdy i Kubę	• wyjaśnia, dlaczego Kuba zainteresował się niepełnosprawnością koleżanką • wyjaśnia, w jakim celu Magda posługuje się ironią • wyjaśnia sens tytułu	• ocenia reakcje otoczenia na związek Magdy i Kubę • omawia przyczyny wzajemnego dystansu pomiędzy osobami pełno- i niepełnosprawnymi	• podejmuje dyskusję na temat sposobu postępowania wobec osób niepełnosprawnych • przedstawia tekst kultury podejmujący temat osób niepełnosprawnych
56. Czarny charakter	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>czarny charakter</i>, <i>komiks</i>, <i>wyraz dźwiękonaśladowczy</i> • relacjonuje treść komiksu	• omawia znane sobie przykłady „czarnych charakterów” z wybranych tekstów kultury	• wypowiada się na temat sposobu prezentacji Lorda Vadera w podanym fragmencie komiksu	• analizuje funkcję „czarnego charakteru” w wybranym tekście kultury • przedstawia swoją opinię na temat komiksu	• przedstawia fabułę <i>Gwiezdnych wojen</i> • omawia rodzaj rysunku zastosowanego w podanym komiksie
57. Charakterystyka	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>charakterystyka</i>, <i>charakterystyka postaci</i>, <i>autocharakterystyka</i>, <i>charakterystyka porównawcza</i> • wskazuje elementy składające się na charakterystykę	• omawia różnice pomiędzy charakterystyką statyczną a charakterystyką dynamiczną	• tworzy plan charakterystyki wybranej postaci literackiej bądź filmowej	• pisze charakterystykę zawierającą opis wyglądu zewnętrznego postaci i wnikliwy opis cech charakteru, konsekwentnie poparty trafnie dobranymi przykładami	• tworzy charakterystykę porównawczą dwóch postaci literackich lub filmowych
58., 59. Malarstwo	• wymienia etapy rozwoju malarstwa	• wskazuje najważniejsze cechy malarstwa na	• omawia elementy języka malarstwa na wybranym	• ocenia dzieło sztuki według podanych	• wypowiada opinię na temat sztuki abstrakcyjnej

		poszczególnych etapach	dziele	kryteriów	
60. Czasownik – przypomnienie i uzupełnienie wiadomości	- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>czasownik osobowy, czasownik nieosobowy, czasowniki dokonane, czasowniki niedokonane</i> - wymienia, przez co odmienia się czasownik - odróżnia formy nieosobowe czasownika od form osobowych	- określa formy gramatyczne czasownika - uzupełnia zdania czasownikami w odpowiedniej formie	- redaguje zdania z nieosobowymi formami czasownika - przekształca zdania, używając odpowiedniej formy czasownika	- modyfikuje wypowiedź za pomocą zmiany aspektu - sporządza notatkę z zastosowaniem nieosobowych form czasownika	- przygotowuje prezentację na temat wybranego artysty - tworzy pisemną recenzję wybranego dzieła sztuki - redaguje instrukcję, w której wykorzystuje czasowniki w trybie rozkazującym - odmienia czasowniki kłopotliwe
61. Strony czynna i bierna czasownika	- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>strona czynna, strona bierna, wykonawca czynności, obiekt czynności, czasownik przechodni, czasownik nieprzechodni</i> - przedstawia zasadę tworzenia strony biernej czasownika	- przekształca zdania ze strony czynnej na bierną i odwrotnie - odróżnia czasowniki przechodnie od czasowników nieprzechodnich - wskazuje wypowiedzi, w których najważniejszą rolę odgrywa wykonawca czynności oraz te, w których najistotniejszy jest obiekt czynności	- wskazuje, w jakich okolicznościach używamy strony biernej - odnajduje w tekście czasowniki w stronie biernej i wyjaśnia, w jakim celu zostały użyte	używa strony biernej w tekstach oficjalnych, np. w stylu urzędowym	
62. Imiesłowy – nietypowe formy czasownika	- przedstawia klasyfikację imiesłów - wskazuje imiesłowy w tekście	- tworzy imiesłowy od podanych czasowników - odmienia imiesłowy przymiotnikowe	przekształca zdania podrzędne w imiesłowy przymiotnikowe i przysłówkowe z określeniami	- wskazuje i poprawia błędy związane z użyciem imiesłów - redaguje tekst z użyciem wszystkich rodzajów	

				przekształca wskazane zdania na konstrukcje z imiesłowami przysłówkowymi	imiesłówów	
63. Pisownia <i>nie</i> z imiesłowami	wymienia zasady pisowni <i>nie</i> z imiesłowami	- stosuje zasady pisowni <i>nie</i> z imiesłowami - tworzy imiesłowowy z przeczeniem <i>nie</i>	zastępuje określenia oznaczające cechy z imiesłowami z przeczeniem <i>nie</i>	redaguje tekst z użyciem imiesłówów z przeczeniem <i>nie</i>		
64. Podsumowanie wiadomości	- odtworza najważniejsze fakty, sądy i opinie - posługuje się terminami i pojęciami: - charakterystyka, - karykatura, komiks, strona - czynna czasownika, strona - bierna czasownika, - aspekt, formy osobowe - czasownika, formy - nieosobowe czasownika, imiesłowu	wykorzystuje najważniejsze konteksty	- wyciąga wnioski - określa własne stanowisko	- poprawnie interpretuje wymagany materiał - właściwie argumentuje - uogólnia, podsumowuje i porównuje	- wykorzystuje bogate konteksty - formułuje i rozwiązuje problemy badawcze	
66. Ojczyzna	- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>pierwszy plan</i>, <i>drugi plan</i>, <i>symbol</i>, <i>ciepła paleta barw</i> - opisuje obraz, uwzględniając podział na plany	wyjaśnia znaczenie czasu, w jakim powstał obraz Jacka Malczewskiego <i>Ojczyzna</i>, dla jego wymowy	interpretuje symbolikę kajdan przedstawionych na obrazie	analizuje wpływ barw na wymowę obrazu	przedstawia podobny sposób przedstawiania ojczyzny w innych tekstach kultury	
67. Twórca i jego czasy – Adam Mickiewicz	- wyjaśnia znaczenie terminu <i>romantyzm</i> - wymienia najważniejsze etapy życia Adama Mickiewicza - umiejscawia epokę romantyzmu w czasie	charakteryzuje twórczość Adama Mickiewicza	wskazuje cechy charakterystyczne romantyzmu	omawia związek pomiędzy twórczością Adama Mickiewicza a ideami epoki	omawia wskazane obrazy pod kątem ich związku z epoką	

68. Poświęć się dla ojczyzny (Adam Mickiewicz – poeta wymieniony w podstawie programowej)	- wyjaśnia znaczenie terminu <i>powstanie narodowowyzwoleńcze</i> - relacjonuje treść wiersza	- opisuje bohaterkę wiersza Adama Mickiewicza <i>Śmierć Putkownika</i> - wymienia wartości istotne dla bohaterki wiersza	- wyjaśnia znaczenie terminu <i>romantyczna legenda bohatera</i> - interpretuje ostatnią strofę utworu - omawia funkcję porównania bohatera wiersza do Czarnieckiego	wypowiada się na temat klimatu dominującego w wierszu	przedstawia sylwetkę Emilii Plater na podstawie dowolnych źródeł
69., 70. Walczyć za ojczyznę (Adam Mickiewicz – poeta wymieniony w podstawie programowej)	- relacjonuje treść utworu Adama Mickiewicza <i>Reduta Ordona</i> - określa rodzaj literacki utworu	- wypowiada się na temat narratora - wskazuje przykłady animizacji - wskazuje wyrazy dźwiękonaśladowcze	- omawia sposób przedstawienia wydarzeń - porównuje sposób przedstawienia napastników i obrońców - omawia sposób przedstawienia cara - określa funkcję animizacji - określa funkcję nagromadzenia wyrazów dźwiękonaśladowczych w utworze	formuluje przesłanie <i>Reduty Ordona</i>	przedstawia sylwetkę Juliana Konstantego Ordona na podstawie dowolnych źródeł
71. Tęsknota za ojczyzną	- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>hierarchia wartości, neologizm</i> - referuje treść wiersza - wskazuje podmiot liryczny i adresata lirycznego	- wypowiada się na temat adresata lirycznego - nazywa uczucia podmiotu lirycznego - opisuje kraj przedstawiony przez podmiot liryczny - wskazuje w wierszu neologizmy	- omawia znaczenie refrenu dla wymowy wiersza - interpretuje znaczenie określenia <i>światło-cień</i> w kontekście wiersza - omawia funkcję neologizmów w wierszu	- wypowiada się na temat hierarchii ważności podmiotu lirycznego - analizuje sposób osiągnięcia nostalgicznego nastroju wiersza	omawia obraz Józefa Chelmońskiego <i>Bociany</i>
72. Twórca i jego czasy – Henryk Sienkiewicz	- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>pozytywizm, emigracja</i> - wymienia najważniejsze	- wyjaśnia znaczenie hasła: <i>dla pokrzepienia serc</i> - charakteryzuje	wskazuje cechy charakterystyczne pozytywizmu	- omawia genezę <i>Latarnika</i> - wypowiada się na temat wyjątkowości twórczości	omawia hasło <i>dla pokrzepienia serc</i> w kontekście twórczości Henryka Sienkiewicza

	etapy życia Henryka Sienkiewicza	twórczość Henryka Sienkiewicza	Henryka Sienkiewicza na tle epoki	
73., 74. Henryk Sienkiewicz, <i>Latarnik</i> (lektura obowiązkowa)	• umiejscawia epokę pozytywizmu w czasie • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>nowela</i>, <i>punkt kulminacyjny</i>, <i>emigrant</i>, <i>symbol</i> • relacjonuje treść noweli • podaje nazwę rodzaju narracji	• omawia świat przedstawiony noweli • wskazuje cechy gatunkowe noweli • charakteryzuje głównego bohatera	• przedstawia przemianę głównego bohatera • omawia przyczyny tułaczki Skawińskiego, także te niewyrażone bezpośrednio • omawia sposób, w jaki bohater reaguje na pierwsze wersy <i>Pana Tadeusza</i>	• wypowiada się na temat problemu, z jakimi borykają się emigranci i uchodźcy • omawia kontekst historyczny noweli
75. Wielokulturowość	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>dwukulturowość</i>, <i>stereotyp</i> • relacjonuje treść artykułu	• wymienia cechy artykułu wskazujące na jego przynależność do publicystyki • wymienia zaprezentowane w tekście stereotypy dotyczące Polaki i Polaków	• omawia obraz Polski wyłaniający się z przywołanych w tekście wypowiedzi	• podejmuje dyskusję na temat stereotypów dotyczących Polaki i Polaków
76. Mała ojczyzna	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>wiersz biały</i>, <i>wiersz wolny</i>, <i>mała ojczyzna</i> • referuje treść wiersza	• przedstawia obraz ojczyzny wyłaniający się z wiersza • podaje nazwy środków stylistycznych użytych w wierszu • wskazuje cechy wiersza wolnego	• wypowiada się na temat własnego pojmowania pojęcia „małej ojczyzny”	• opracowuje mapę myśli dotyczącą ojczyzny • tworzy samodzielną wypowiedź pisemną pt. „Moja mała ojczyzna”
77. Odnaleźć swoje korzenie	• relacjonuje treść danych fragmentów utworu • podaje nazwę rodzaju narracji	• wypowiada się na temat narratora • opisuje świat przedstawiony	• analizuje relacje pomiędzy głównym bohaterem a utraconą ojczyzną	• podejmuje dyskusję na temat sensu poszukiwania własnych korzeni • wypowiada się na temat

				plemienia Kinte wobec przybysza		kontekstu historycznego danych fragmentów
78. Opuścić ojczyznę	- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>fantastyka</i>, <i>symbol</i> - relacjonuje treść danych fragmentów utworu - podaje nazwę rodzaju narracji	- wypowiada się na temat roli opowieści w życiu narratora - omawia świat przedstawiony we fragmentach utworu - wypowiada się na temat bohaterów występujących w danych fragmentach - wskazuje cechy świadczące o tym, że podany fragment nie należy do literatury realistycznej	- interpretuje symbolikę pierścienia - omawia rozważania Froda dotyczące domu	- interpretuje symbolikę podróży Froda - przedstawia własne refleksje na temat postrzegania domu z perspektywy podróży	- omawia inne, znane sobie teksty kultury należące do fantastyki (literatura, film, komiks) - wskazuje różnice pomiędzy fantastyką a science fiction - przedstawia swoje zdanie na temat fantastyki	
79., 80. Wypowiedź argumentacyjna	- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>teza</i>, <i>argument</i>, <i>wniosek</i> - wymienia etapy przygotowywania wypowiedzi argumentacyjnej - odnajduje tezę i argumenty w podanym tekście	wymienia chwyt argumentacyjny	wskazuje w tekście argumenty nierzeczowe	formuluje wnikliwą, przekonującą i konsekwentną argumentację do podanej tezy	odróżnia wypowiedź argumentacyjną od takiej, która wskazuje jedynie związek przyczynowo-skutkowy	
81. Rzeźba	wymienia etapy rozwoju rzeźby	- wskazuje najważniejsze cechy rzeźby na poszczególnych etapach - rozdziela najważniejsze typy dzieł rzeźbiarskich ze względu na temat	omawia elementy języka rzeźby na wybranym dziele	ocenia dzieło sztuki według podanych kryteriów	- wypowiada swoją opinię na temat rzeźby abstrakcyjnej - przygotowuje prezentację na temat wybranego artysty - tworzy pisaną recenzję wybranego dzieła sztuki	
82. Zdanie złożone –	- wskazuje zdania złożone - odróżnia zdania złożone	wskazuje pytanie, na które odpowiadają dane	przyporządkowuje wykręsy do zdań	sporządza wykresy zdań złożonych		

przypomnienie wiadomości	współrzędnie od zdań złożonych podrzędnie	zдания podrzędne		
83., 84. Rodzaje zdań złożonych współrzędnie i podrzędnie	- wymienia rodzaje zdań złożonych - wskazuje spójniki, przed którymi należy postawić przecinek w zdaniu złożonym współrzędnie	- wskazuje zdania złożone współrzędnie i określa ich typy - przyporządkowuje zdania współrzędne stosownie do podanego wykresu - wskazuje zdania podrzędne przydawkowe i formułuje do nich pytania - wskazuje zdania podrzędne dopełnieniowe i formułuje do nich pytania	sporządza wykresy zdań złożonych i podaje nazwy typów zdań podrzędnych	
85. Przecinek w zdaniu złożonym	wymienia zasady stosowania przecinków w zdaniach złożonych	formułuje zdania podrzędne i stawia przecinki w odpowiednich miejscach	przekształca tekst, stawiając przecinki w odpowiednich miejscach	
86. Podsumowanie wiadomości	- odtwarza najważniejsze fakty, sądy i opinie - posługuje się terminami i pojęciami: <i>wypowiedź argumentacyjna, neologizm, nowela, opowiadanie, wiersz biały, wiersz wolny, fantastyka, zdania złożone współrzędnie, zdania złożone podrzędnie</i>	- wykorzystuje najważniejsze konteksty - wyciąga wnioski - określa własne stanowisko	- poprawnie interpretuje wymagany materiał - właściwie argumentuje - uogólnia, podsumowuje i porównuje	- wykorzystuje bogate konteksty - formułuje i rozwiązuje problemy badawcze
88. Wyobrażenia	wyjaśnia znaczenie terminów: <i>realizm</i>,	- określa temat dzieła - wskazuje elementy	omawia funkcję palety barw zastosowanej przez	- interpretuje znaczenie kształtu znajdującego się - na podstawie wybranych źródeł wyjaśnia znaczenie

	<i>fantastyka, paleta barw</i> • opisuje, co widzi na obrazie	realistyczne i fantastyczne na obrazie	malarza • interpretuje tytuł dzieła	w centrum obrazu	terminu <i>surrealizm</i>
89. Twórca i jego dzieło – Adam Mickiewicz	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>ballada, manifest, egzotyka, orient, romantyzm</i> • wymienia podróże odbyte przez Adama Mickiewicza	• omawia znaczenie podróży na Krym dla poety	• wypowiada się na temat znaczenia podróży dla romantyków	• wyjaśnia, na czym polegał przełomowy charakter <i>Ballad i romansów</i>	• omawia obraz Juliusza Kossaka <i>Adam Mickiewicz z Sadykiem Paszą w Turcji</i>
90. Wyobraźnia ludowa (Adam Mickiewicz – poeta wymieniony w podstawie programowej)	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>ballada, realizm, fantastyka, punkt kulminacyjny, nauka moralna</i> • relacjonuje treść ballady <i>Świtezianka</i> • określa przynależność utworu do rodzaju literackiego	• ustala, jaką wiedzę na temat świata przedstawionego ma narrator • wskazuje elementy realistyczne i fantastyczne utworu • wskazuje punkt kulminacyjny • charakteryzuje bohaterów utworu	• omawia stosunek narratora do opowiadanych zdarzeń • objaśnia sens nauki moralnej sformułowanej w utworze • wskazuje cechy gatunkowe utworu	• podejmuje dyskusję na temat nauki moralnej wyrażonej w balladzie	• wskazuje elementy estetyki romantycznej na obrazie Johna Williama Waterhouse'a <i>Pani z Shalott</i>
91. Natura i wyobraźnia (Adam Mickiewicz – poeta wymieniony w podstawie programowej)	• wyjaśnia znaczenie terminu <i>sonet</i> • relacjonuje treść wiersza <i>Stępy akemańskie</i> • ustala przynależność utworu do rodzaju literackiego • wskazuje podmiot liryczny	• wypowiada się na temat podmiotu lirycznego • dokonuje podziału utworu na dwie części • wskazuje zastosowane środki stylistyczne	• określa funkcję środków stylistycznych użytych w wierszu • omawia sposób przedstawienia ciszy w końcówce utworu	• określa nastrój wiersza i wyjaśnia, jakimi środkami jest on budowany • interpretuje puentę utworu	• omawia sposób przedstawienia natury w wybranym tekście kultury
92. Strach i wyobraźnia	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>punkt kulminacyjny, nastrój, grozy</i>	• wypowiada się na temat narratora danych fragmentów utworu • charakteryzuje	• omawia relacje pomiędzy bohaterami • interpretuje wydarzenia symboliczne zawarte w	• analizuje sposób tworzenia atmosfery grozy	• wskazuje środki filmowe przydatne do przedstawienia atmosfery danych fragmentów

	• relacjonuje treść danych fragmentów utworu	bohaterów danych fragmentów	danych fragmentach	• omawia sposób tworzenia atmosfery grozy w wybranym tekście kultury popularnej
93. Na skrzydłach wyobraźni	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>sonet</i>, <i>personifikacja</i> • relacjonuje treść wiersza • wskazuje podmiot liryczny	• wypowiada się na temat podmiotu lirycznego • wskazuje środki stylistyczne • ustala przynależność gatunkową wiersza	• określa funkcję środków stylistycznych użytych w wierszu • wyjaśnia metaforyczny sens ostatniej strofy wiersza • wyjaśnia metaforyczne znaczenie związków frazeologicznych, w których znajduje się słowo <i>skrzydła</i>	• interpretuje przesłanie utworu • wskazuje konteksty i nawiązania
94. Baśniowa wyobraźnia	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>puenta</i>, <i>neologizm</i>, <i>symbol</i> • relacjonuje treść utworu • określa przynależność utworu do rodzaju literackiego	• wypowiada się na temat narratora • charakteryzuje bohaterów utworu • omawia kompozycję utworu	• określa nastrój utworu • omawia funkcję neologizmów zastosowanych w wierszu • interpretuje symbolikę Dusiolka	• podejmuje dyskusję na temat popularności baśni
95. Życ w świecie wyobraźni	• relacjonuje treść fragmentów utworu • podaje nazwę rodzaju narracji	• określa czas i miejsce akcji • charakteryzuje bohaterów danych fragmentów utworu	• omawia relacje między bohaterkami • wypowiada się na temat reakcji narratorki na przyjaźń Liliany z Kasią • omawia funkcję wyrazów potocznych w danych fragmentach	• podejmuje dyskusję na temat ludzkiej potrzeby fantazjowania • interpretuje obraz Salvadora Dalego <i>Miraz</i>
96., 97. Rozprawka	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>teza</i>, <i>hipoteza</i>, <i>argumenty</i> • referuje trzy możliwe	• formułuje argumenty do podanego zagadnienia • tworzy plan rozprawki na podstawie podanej	• formułuje argumenty i kontrargumenty do podanej tezy • pisze rozprawkę w której: - zawarta została właściwa teza bądź hipoteza	• tworzy prezentację na temat wybranej subkultury • wyjaśnia znaczenie terminu <i>kontrkultura</i> i

	schematy pisania rozprawki	dyskusji		- argumentacja jest wnikliwa, przekonująca i konsekwentna - przedstawiona została własna opinia dotycząca zadanego tematu, ujawniająca szczególną wrażliwość/wnikliwość piszącego	podaje przykłady
98. Grafika	wymienia etapy rozwoju grafiki	- wskazuje najważniejsze cechy grafiki na poszczególnych etapach - odróżnia grafikę artystyczną od grafiki użytkowej	wymienia i opisuje najważniejsze techniki graficzne	ocenia dzieło sztuki według podanych kryteriów	- przygotowuje prezentację na temat wybranego artysty grafika - tworzy pisemną recenzję wybranego dzieła sztuki
99. Wypowiedzenie wielokrotnie złożone	- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>wypowiedzenie wielokrotnie złożone, zdanie główne</i> - dokonuje podziału wypowiedzeń wielokrotnie złożonych na wypowiedzenia składowe	- wskazuje zdanie główne w wypowiedzeniu złożonym - stosuje odpowiednią interpunkcję w zdaniach wielokrotnie złożonych	- sporządza wykres zdania wielokrotnie złożonego - przekształca grupy zdań pojedynczych w wypowiedzenia wielokrotnie złożone	- dokonuje opisu składowego sporządzonego wykresu - koryguje zbyt długie wypowiedzenia wielokrotnie złożone	
100. Mowa niezależna i zależna	- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>mowa zależna, mowa niezależna</i> - wyjaśnia różnice pomiędzy mową niezależną a mową zależną	- w podanym tekście wskazuje mowę zależną i mowę niezależną - zapisuje dowolny dialog w formie mowy zależnej - przy zapisie dialogu stosuje poprawną interpunkcję	redaguje tekst, w którym wypowiedzi bohaterów zapisuje w formie mowy niezależnej	przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie	
101. Zasady cytowania cudzych tekstów	wyjaśnia znaczenie terminów: <i>cytat, prawo autorskie, plagiat, źródło,</i>	stosuje odpowiednie słownictwo przy wprowadzaniu cytatów	poprawnie zapisuje przypis bibliograficzny	opracowuje bibliografię dotyczącą podanego tematu	

	<i>przypis bibliograficzny</i> • wymienia zasady cytowania cudzych tekstów	• wplata cytaty w wypowiedź, stosując odpowiednie zwroty wprowadzające i znaki interpunkcyjne	• wyciąga wnioski • określa własne stanowisko	• poprawnie interpretuje wymagany materiał • właściwie argumentuje • uogólnia, podsumowuje i porównuje	• wykorzystuje bogate konteksty • formułuje i rozwiązuje problemy badawcze
102. Podsumowanie wiadomości	• odwarza najważniejsze fakty, sądy i opinie • posługuje się terminami i pojęciami: <i>rozprawka, ballada, sonet, mowa niezależna, mowa zależna, cytat, przypis bibliograficzny</i>	• wykorzystuje najważniejsze konteksty			
104. Dobro i zło	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>realizm, źródło światła</i> • opisuje, co dzieje się na obrazie Caravaggia <i>Powołanie św. Mateusza</i>	• wskazuje głównych bohaterów obrazu • wypowiada się na temat strojów bohaterów	• interpretuje gesty bohaterów obrazu • omawia rolę światła na obrazie	• omawia kontekst biblijny • interpretuje wymowę dzieła	• omawia inny wybrany obraz Caravaggia
105. Twórca i jego czasy – Charles Dickens	• wymienia najważniejsze etapy życia Charlesa Dickensa • umiejscawia epokę wiktoriańską w czasie	• charakteryzuje twórczość Charlesa Dickensa	• wskazuje cechy charakterystyczne epoki wiktoriańskiej	• omawia związek pomiędzy twórczością Charlesa Dickensa a problemami epoki	
106., 107., 108., 109. Charles Dickens, <i>Opowieść wigilijna</i> (lektura obowiązkowa)	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>ironia, symbol, problemy społeczne, realizm, fantastyka</i> • relacjonuje treść utworu • określa przynależność utworu do rodzaju literackiego • podaje nazwę rodzaju narracji	• omawia świat przedstawiony utworu • przedstawia realia społeczne przedstawione w utworze • wymienia problemy społeczne zaprezentowane w utworze • charakteryzuje głównego bohatera	• omawia stosunek narratora do bohatera • omawia sposób przedstawienia duchów • nazywa emocje towarzyszące Scrooge'owi w czasie podróży w czasie i przestrzeni • wyjaśnia, na czym	• wypowiada się na temat symbolicznego znaczenia świąt Bożego Narodzenia w naszym kręgu kulturowym • analizuje sposób przedstawienia Bożego Narodzenia w <i>Opowieści wigilijnej</i> • wypowiada się na temat	• omawia wybraną adaptację <i>Opowieści wigilijnej</i>

		wskazuje elementy fantastyczne w utworze	polega wewnętrzna przemiana bohatera określa funkcję elementów fantastycznych w utworze	hierarchii ważności Ebenezera Scrooge'a	
110. Twórca i jego dzieło – Adam Mickiewicz	- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>folklor, lud, dziady</i> - opisuje obrzęd dziadów	wskazuje rodzinny folklor jako główne źródło inspiracji we wczesnej twórczości Adama Mickiewicza	wyjaśnia powiązania pomiędzy biografią poety a tematem jego wczesnych dzieł	wypowiada się na temat sposobu postrzegania ludu przez romantyków	
111., 112., 113., 114. Adam Mickiewicz, <i>Dziady</i> cz. II (lektura obowiązkowa)	- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>dramat romantyczny, dziady, guslarz, motto, wierzenia ludowe, nauka moralna</i> - relacjonuje treść utworu - opisuje miejsce i czas wydarzeń	- wypowiada się na temat obrzędu dziadów - wskazuje elementy obrzędów pogańskich i chrześcijańskich - charakteryzuje bohaterów występujących w dramacie - omawia rolę danych uczestników obrzędu - przedstawia rodzaj kary właściwy poszczególnym duchom	- omawia funkcję czasu i sposobu przywołania danych duchów - wyjaśnia, na czym polegała wina danych duchów - opisuje nastrój dramatu - wyjaśnia znaczenie motu utworu - wskazuje cechy dramatu romantycznego	- analizuje sposoby uzyskania odpowiedniego nastroju w dramacie - wypowiada się na temat aktualności prawd moralnych przedstawionych w utworze - interpretuje zakończenie dramatu	- wybiera dwie adaptacje dramatu i dokonuje ich analizy porównawczej - omawia elementy wiary ludowej funkcjonujące wspólnie
115. Przebaczenie	- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>powieść historyczna, archaizm</i> - relacjonuje treść fragmentów utworu Henryka Sienkiewicza <i>Krzyżacy</i> - określa przynależność fragmentów do rodzaju literackiego - podaje nazwę rodzaju	- charakteryzuje bohaterów fragmentów - wskazuje archaizmy i wyjaśnia ich znaczenie	- wskazuje cechy powieści historycznej - omawia funkcję archaizmów w utworze	analizuje postawę Zygryda i Juranda wobec cierpienia	porównuje treść fragmentów z analogicznymi scenami z filmu Aleksandra Forda

116. Między dobrem a złem	narracji • wyjaśnia znaczenie terminu <i>puenta</i> • relacjonuje treść wiersza Jana Twardowskiego <i>Podziękowanie</i> • określa przynależność utworu do rodzaju literackiego	• wypowiada się na temat podmiotu lirycznego i wskazuje adresata wiersza • wskazuje użyte środki stylistyczne	• omawia sposób, w jaki został opisany świat przyrody • interpretuje fragment mówiący o naturze człowieka • omawia funkcję użytych środków stylistycznych	• interpretuje przesłanie wiersza • podejmuje dyskusję na temat znaczenia różnorodności świata	• omawia wybrane teksty kultury podejmujące problem odmienności
117. Ulec złu	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>dyskryminacja</i>, <i>hejt</i> • relacjonuje treść fragmentów utworu Ewy Barańskiej <i>Zapomnieć Różę</i> • określa przynależność utworu do rodzaju literackiego • podaje nazwę rodzaju narracji	• omawia świat przedstawiony w utworze • wypowiada się na temat narratorów danych fragmentów • wymienia zasady, którymi kierowali się ważniacy rządzący klasą	• omawia relacje panujące w klasie • wskazuje przyczyny zachowania narratorów po przeczytaniu powieści	• omawia sposób, w jaki bohaterka ocenia samą siebie z perspektywy czasu • podejmuje dyskusję na temat mechanizmu dyskryminacji	• omawia wybrane teksty kultury podejmujące temat dyskryminacji • przygotowuje prezentację multimedialną dotyczącą przyczyn i mechanizmów dyskryminacji
118. Ukarać zło	• wyjaśnia znaczenie terminu <i>powieść kryminalna</i> • relacjonuje treść fragmentów utworu Agathy Christie <i>Morderstwo w Orient Expressie</i> • określa przynależność utworu do rodzaju literackiego • podaje nazwę rodzaju narracji	• opisuje czas i miejsce akcji • wskazuje morderców i ich motywy • charakteryzuje Herkulesa Poirot	• omawia cechy decydujące o przynależności gatunkowej utworu • omawia wpływ czasu oraz miejsca dokonania zbrodni na sposób prowadzenia śledztwa	• przedstawia, w jaki sposób detektyw odkrył prawdę	• podejmuje dyskusję na temat wymierzania sprawiedliwości z pominięciem sądów • wypowiada się na temat innych słynnych detektywów poznanych za pośrednictwem różnych tekstów kultury

119. Zło przeciw naturze	- wyjaśnia znaczenie terminu <i>reportaż</i> - relacjonuje treść fragmentów utworu	- wskazuje miejsce, w którym doszło do opisanej katastrofy ekologicznej - wyjaśnia, jak doszło do wyschnięcia Morza Aralskiego - omawia skutki wysychania morza	- dokonyuje podziału tekstu na części i nadaje im tytuły - wskazuje cechy reportażu	- wyjaśnia funkcję opisu życia mieszkańców starej rybackiej osady dla wynowy danych fragmentów - podejmuje dyskusję na temat skutków zbytniej ingerencji człowieka w naturę	- wyraża opinię na temat ekologii i ruchów ekologicznych - wskazuje inne teksty kultury opisujące niszczenie natury przez człowieka
120. Jak czynić dobro	- wyjaśnia znaczenie terminu <i>wywiad</i> - relacjonuje treść wywiadu	- wskazuje przyczyny podjęcia decyzji o nakręceniu filmu - przedstawia stanowisko reżysera dotyczące obowiązków Zachodu wobec Syrii	- wyjaśnia tytuł wywiadu - wskazuje fragmenty nacechowane emocjonalnie	wyjaśnia przyczyny zachowania polityków	podejmuje dyskusję na temat winy tych, którzy nie reagują na zło
121. Jak prowadzić dyskusję	- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>dyskusja</i>, <i>stanowisko (teza)</i>, <i>argument</i>, <i>kontrargument</i>, <i>sofizmat</i> - wskazuje cele podjęcia dyskusji - wymienia cechy dobrego dyskutanta - wymienia nieuczciwe chwytły stosowane w dyskusji	- wskazuje w podanym tekście argumenty i kontrargumenty - wskazuje w podanej dyskusji nieuczciwe chwytły	formuluje argumenty i kontrargumenty do podanej tezy	- bierze udział w debacie - wyjaśnia, w jaki sposób rozpoznaje się sofizmaty	
122. Tworzenie i budowa wyrazów	wyjaśnia znaczenie terminów: <i>wyraz podstawowy</i>, <i>wyraz pochodny</i>, <i>temat</i>, <i>słotwotwórczy</i>, <i>formant</i>, <i>przedrostek</i>, <i>przyrostek</i>	- wyjaśnia znaczenie podanych wyrazów pochodnych - tworzy przymiotniki od rzeczowników	- wskazuje w podanych parach wyrazów wyraz podstawowy i wyraz pochodny - wskazuje formant w wyrazie pochodnym	dokonyuje analizy słotwotwórczej podanych wyrazów	

	wrostek, formant zerowy				
123. O wyrazach pochodnych	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>kategoria słowotwórcza, czasowniki dokonane, stopień wyższy i najwyższy przymiotników oraz przysłówków</i> • wymienia kategorie słowotwórcze	• przyporządkowuje wyraz pochodny do kategorii słowotwórczej	• tworzy czasowniki dokonane poprzez dodanie przedrostków • tworzy stopień wyższy i najwyższy przymiotników i przysłówków	• tworzy wyrazy należące do konkretnych kategorii słowotwórczych	
124. Rodzina wyrazów	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>rodzina wyrazów, rdzeń, wyraz pokrewny, oboczność</i>	• wskazuje wyrazy należące do jednej rodziny • wskazuje wyraz podstawowy w parze wyrazów pokrewnych	• podkreśla rdzeń i wskazuje oboczności w rodzinie wyrazów	• sporządza wykresy rodziny wyrazów	
125. Kłopotliwe przedrostki i przyrostki	• wskazuje cechy decydujące o pisowni przedrostków z-, s-	• zapisuje wyrazy, stosując odpowiednie przedrostki • zapisuje wyrazy z odpowiednimi przyrostkami -dztwo, -ctwo, -dzki, -cki	• w podanym tekście poprawia błędy wynikające z błędnego zapisu przedrostków z-, s- oraz przyrostków -dztwo, -ctwo, -dzki, -cki	• tworzy własny tekst z użyciem wyrazów z przedrostkami s-, z- oraz przyrostkami -dztwo, -ctwo, -dzki, -cki	
126. Podsumowanie wiadomości	• odtwarza najważniejsze fakty, sądy i opinie • posługuje się terminami i pojęciami: <i>dyskusja, raportaż, wyraz pochodny, formant, typy formantów, rodzina wyrazów, wyrazy pokrewne, rdzeń, przedrostki z-, s-, przyrostki -dztwo, -ctwo, -dzki, -cki</i>	• wykorzystuje najważniejsze konteksty	• wyciąga wnioski • określa własne stanowisko	• poprawnie interpretuje wymagany materiał • właściwie argumentuje • uogólnia, podsumowuje i porównuje	• wykorzystuje bogate konteksty • formułuje i rozwiązuje problemy badawcze
128. Nadzieja	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>graffiti, symbol</i>	• opisuje otoczenie, w którym artysta namalował	• interpretuje symbolikę danych elementów dzieła	• interpretuje tytuł dzieła w odniesieniu do jego	• na podstawie wybranych źródeł przygotowuje

	• opisuje, co przedstawia graffiti Banksy'ego <i>There is always hope...</i>	graffiti		treści	prezentację na temat twórczości Banksy'ego
129. Dawać nadzieję	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>wywiad</i>, <i>frazologizm</i> • relacjonuje treść wywiadu	• wyjaśnia, dlaczego Zbigniew Religa został chirurgiem • referuje odczucia lekarza podczas przeszczepu serca • charakteryzuje Zbigniewa Religę jako lekarza	• omawia emocje, jakie odczuwał w czasie pierwszej operacji • przedstawia romantyczną stronę zawodu lekarza, którą dostrzegł Religa	• interpretuje znaczenie przekształconego frazeologizmu w tytule wywiadu	• wypowiada się na temat filmu <i>Bogowie</i> w reżyserii Łukasza Palkowskiego
130. Sens nadziei	• relacjonuje treść wiersza Jerzego Lieberta <i>Nadzieja</i> • przyporządkowuje utwór do rodzaju literackiego • wskazuje podmiot liryczny	• wypowiada się na temat podmiotu lirycznego • wskazuje wszystkie metaforyczne określenia nadziei	• wyjaśnia, na czym polega dramat podmiotu lirycznego przedstawiony w dwóch pierwszych wersach utworu • określa funkcję środków stylistycznych użytych w wierszu	• omawia przesłanie wiersza	• podejmuje dyskusję na temat szkół i pożytków płynących z nadziei
131. Potęga nadziei	• wyjaśnia znaczenie terminu <i>niepełnosprawność</i> • relacjonuje treść danych fragmentów utworu	• wskazuje osiągnięcia Stephena Hawkinga, o których jest mowa w tekście • przedstawia stosunek narratora tekstu do życia	• omawia, w jaki sposób naukowiec postrzega swoją niepełnosprawność	• formułuje przesłanie, które może wynikać z relacji Hawkinga na temat jego życia	• odszukuje informacje na temat ludzi, którzy osiągnęli sukces pomimo różnego rodzaju ograniczeń
132. Brak nadziei	• wyjaśnia znaczenie terminu <i>kompleksy</i> • relacjonuje treść fragmentów utworu • podaje nazwę rodzaju narracji	• charakteryzuje bohaterów danych fragmentów utworu • wskazuje temat przewodni danych fragmentów • wskazuje źródła kompleksów bohatera • wskazuje w tekście	• porównuje opinie bohaterki o sobie samej ze zdaniem osób postronnych • wyjaśnia przyczyny zachowania Kai	• omawia reakcję Kai na kpiny i szyderstwa • przedstawia swoją opinię na temat przyczyn agresywnego zachowania innych wobec Kai	• podejmuje dyskusję na temat obiegowego powiedzenia, że <i>kpina boli najbardziej</i> • formułuje wskazówki mówiące o tym, jak radzić sobie z przemocą psychiczną

		sformułowania pochodzące z języka młodzieżowego			
133. Nie tracić nadziei	- wyjaśnia znaczenie terminu <i>niepethnosprawność</i> - relacjonuje treść danych fragmentów - podaje nazwę rodzaju narracji	- wypowiada się na temat narratora - charakteryzuje narratora – bohatera - określa czas i miejsce akcji utworu	- omawia funkcję zmian, jakie zaszły w życiu bohatera - interpretuje wymowę przedstawienia	- wyjaśnia przyczyny wzruszenia po występie Fochatej Ady - interpretuje wymowę danych fragmentów utworu	wypowiada się na temat filmu <i>Chce się żyć</i> w reżyserii Macieja Pieprzycy
134. Wola przetwarzania	- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>sztuka przetwarzania, paradoks</i> - relacjonuje treść danych fragmentów	- omawia kompozycję tekstu - wymienia wskazówki dotyczące przetwarzania w trudnych warunkach	- formuluje główne przesłanie tekstu - omawia funkcję przytoczonych przez autora przykładów	wskazuje różnice pomiędzy tekstem Gryllsa a literaturą piękną	omawia wybrany tekst kultury opisujący przetrwanie w trudnych warunkach
135. Wywiad	- wyjaśnia znaczenie terminu <i>wywiad</i> - wymienia etapy tworzenia wywiadu	układa pytania do autora podanego tekstu	zbiera informacje na temat wybranej postaci, wymyśla temat wywiadu i układa pytania	- przeprowadza wywiad z kolegą/koleżanką - wskazuje błędy w podanym wywiadzie	przedstawia i ocenia wskazany przez siebie wywiad
136. Prezentacja	- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>prezentacja, mowa ciała, font, trema</i> - wymienia etapy tworzenia prezentacji	opracowuje plan prezentacji	- omawia funkcję mowy ciała podczas wygłaszania prezentacji - gromadzi materiały do prezentacji	wygłasza prezentację na forum klasy	
137. Skrótowce i skróty	- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>skrótowiec, skrót</i> - wymienia rodzaje skrótowców - przedstawia zasady odmiannych skrótowców i używania ich w zdaniach - wymienia zasady stosowania skróconego	- odnajduje skrótowce w tekście - wyjaśnia znaczenie skrótowców - wyjaśnia znaczenia podanych skrótów	- poprawnie stosuje skrótowce w zdaniu - poprawnie zapisuje skróty podanych wyrażen	zastępuje podane nazwy właściwymi skrótowcami	

	zapisu				
138. Wyrazy złożone	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>wyraz złożony, złożenie, zrost</i> • referuje zasady tworzenia wyrazów złożonych i wymienienia ich typy	• objaśnia znaczenie wskazanych wyrazów złożonych • odróżnia zrosty od złożzeń	• tworzy poprawne przymiotniki złożone	• używa wyrazów złożonych w odpowiednim kontekście	
139. Pisownia przymiotników złożonych	• wymienia zasady pisowni przymiotników złożonych z łącznikiem i bez łącznika	• zapisuje wyrazy, stosując zasady pisowni przymiotników złożonych z łącznikiem i bez łącznika	• w podanym tekście poprawia błędy wynikające z błędnego zapisu przymiotników złożonych	• tworzy własny tekst z użyciem wyrazów z przymiotnikami złożonymi	
140. Podsumowanie wiadomości	• odtwarza najważniejsze fakty, sądy i opinie • posługuje się terminami: <i>wywiad, prezentacja, skróty, wyrazy złożone</i>	• wykorzystuje najważniejsze konteksty	• wyciąga wnioski • określa własne stanowisko	• poprawnie interpretuje wymagany materiał • właściwie argumentuje • uogólnia, podsumowuje i porównuje	• wykorzystuje bogate konteksty • formułuje i rozwiązuje problemy badawcze